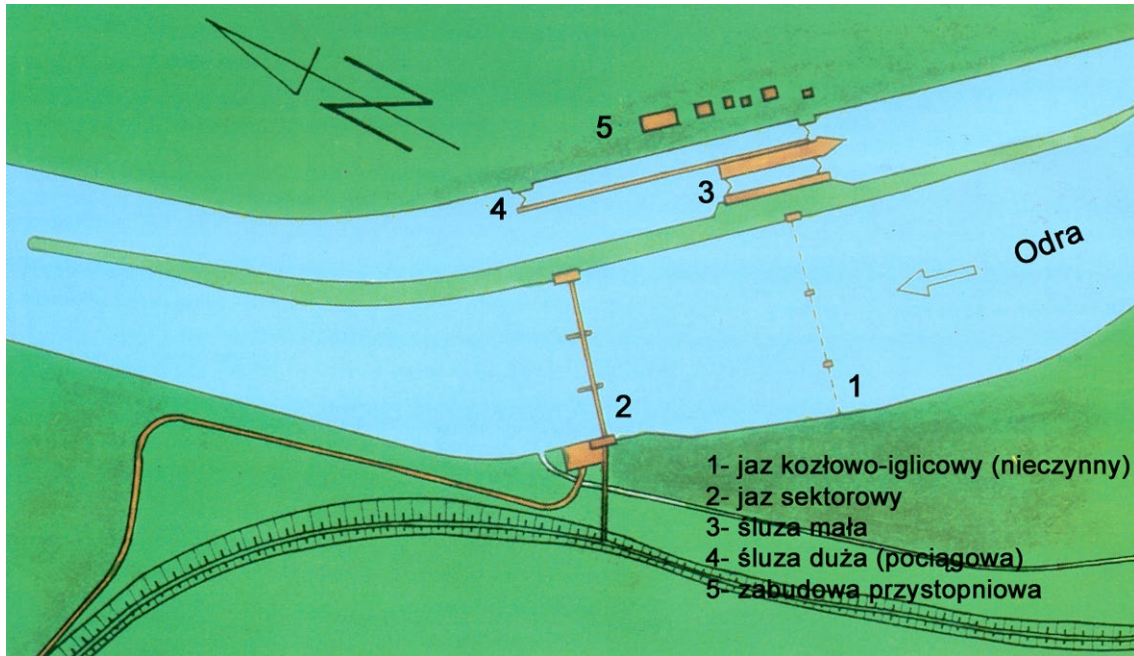


3.4.12. Stopień Wodny Zawada.

Zlokalizowany w m. Zawada, gm. **Głogówek Wielki**, pow. **prudnicki**, woj. opolskie, rz. Odra km 174,80 (0,25 kanału śluzy). Spad 2,25 m.



Sytuacja stopnia wodnego Zawada.

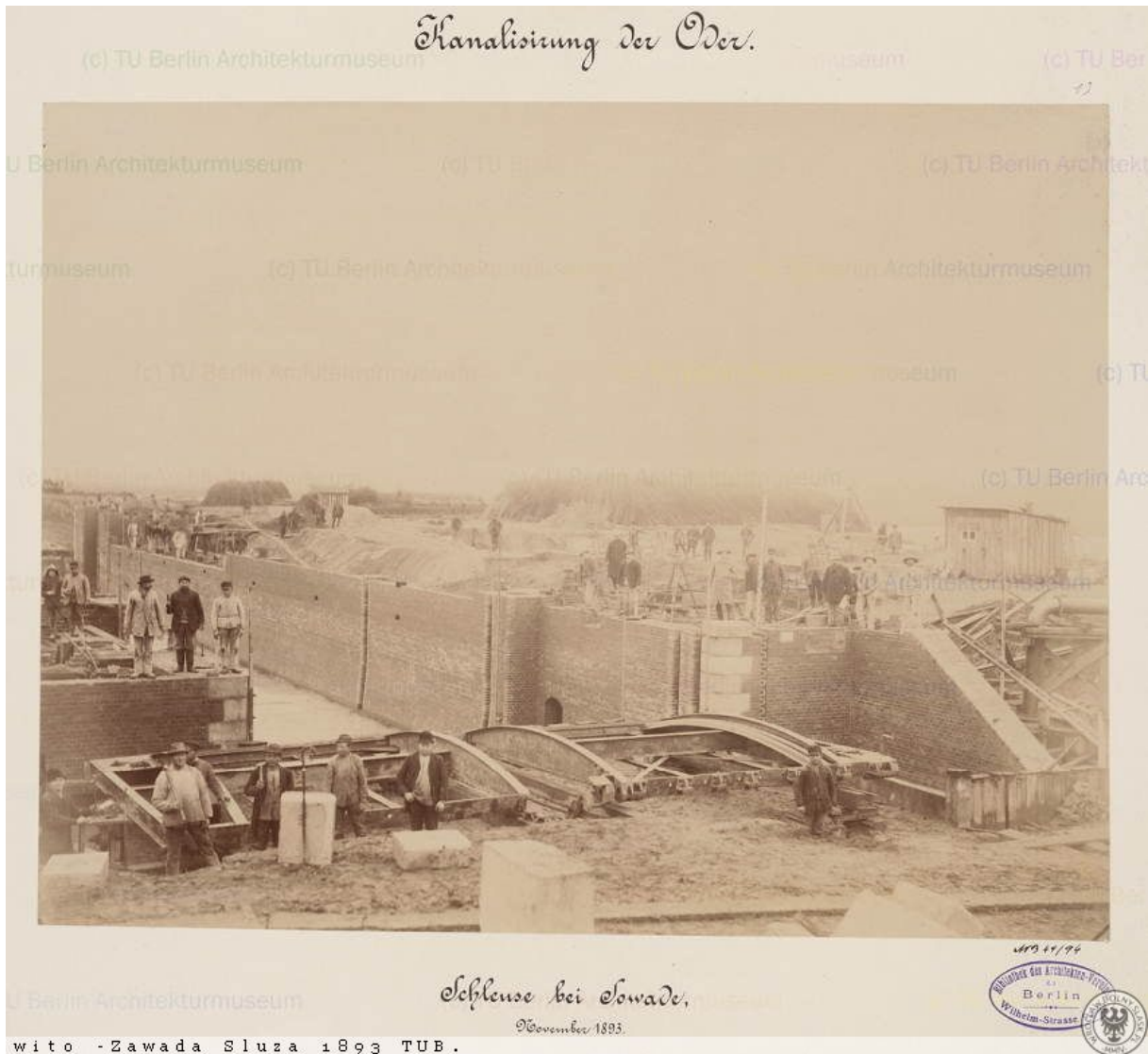
Tworzą go następujące obiekty:

1. Jaz sektorowy, (z przepławką dla ryb i kładką komunikacyjną, roboczą, technologiczną na jazie), 1987-1994.
2. Śluza komorowa – mała, 1895.
3. Śluza komorowa – duża, pociągowa, 1914.
4. Zabudowa przystopniowa, 1895/1914.



Widok stopnia wodnego Zawada 9 lipca 1997 roku od górnej wody.

Stopień wodny powstał w latach 1895-1896 w ramach I etapu kanalizacji rzeki Odry (1891-1897) od Koźła do ujścia Nysy Kłodzkiej. Składał się z jazu kozłowo-iglicowego z przepustem dla statków oraz śluzy komorowej małej o standardowych dla tego odcinka parametrach: 55 m. długości użytkowej i 9,6 m. szerokości użytkowej.



Widok placu budowy komory śluzy małej, listopad 1893 r.

Źródło: <https://polska-org.pl/733875.foto.html?idEntity=532952>

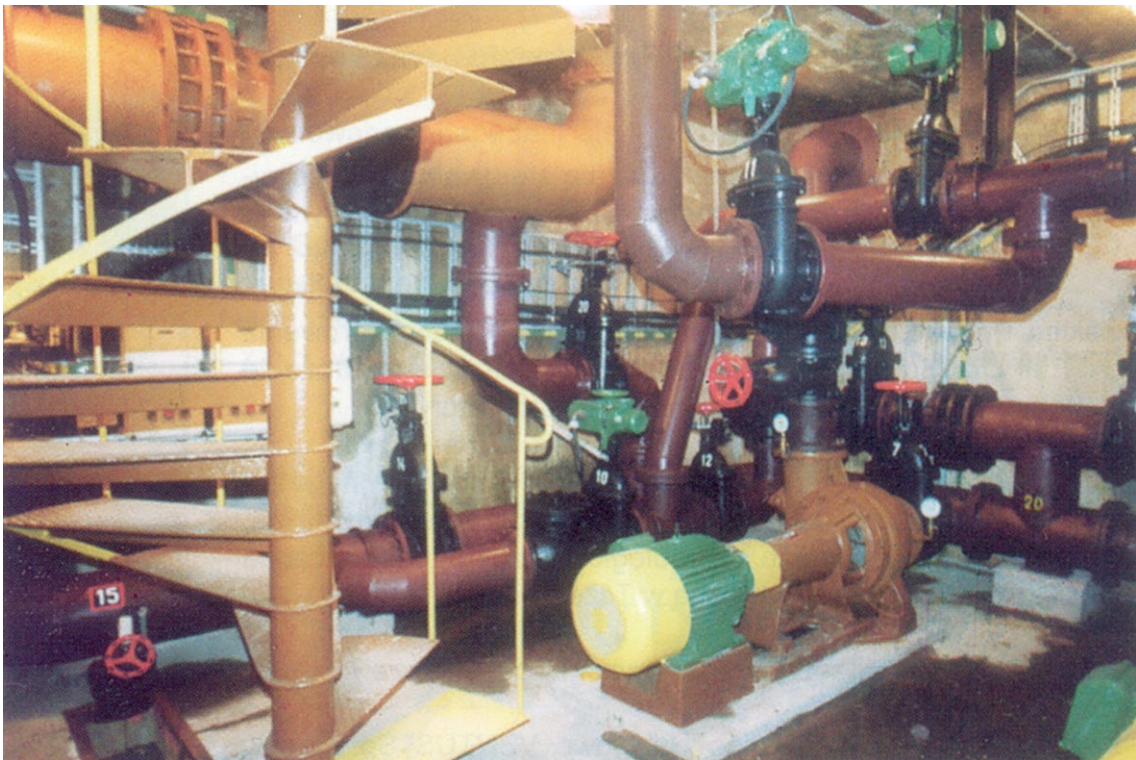
W ramach II etapu kanalizacji rzeki Odry od ujścia Nysy Kłodzkiej do Wrocławia w latach 1905-1917 na stopniu wodnym Zawada dobudowano w 1914 roku śluzę komorową dużą o wymiarach: 187 m. na 9,6 m.

Śluzy i jaz wykonywano jako murowane z cegły klinkierowej o krawędziach wyłożonych ciosami granitowymi. Jaz kozłowo-iglicowy został zastąpiony przez budowany w ramach programu modernizacji jazów na Odrze usytuowany 150 metrów poniżej istniejącego jazu, oddany do użytku w roku 1994 r., nowoczesny jaz sektorowy, trójprzęsłowy o świetle modułu 32 metrów jako ostatni (w ramach tego programu) jaz z sektorową konstrukcją zamknięć. W czasie powodzi 1997 roku galeria jazu nie została zalana. Jaz sektorowy zachował oryginalne wyposażenie

techniczne z hydraulicznym sterowaniem sektorami. Śluzy utrzymały oryginalne napędy wrót.



Jaz sektorowy Zawada z kładką komunikacyjną – od dolnej wody.



Maszynownia w prawym przyczółku jazu Zawada.



Widok osłoniętych mechanizmów napędowych głowy górnej, komory śluzy pociągowej i zabudowy przystopniowej.

Wartością zabytkową jest przestrzenny układ stopnia wodnego z usytuowaniem nowego jazu sektorowego poniżej starego jazu kozłowo-iglicowego. Jest to typowe rozwiązanie modernizacji kaskady wodnej Odry. Zachowała się część stała jazu pierwotnego (kozłowo-iglicowego), która ma znaczenie drugorzędne. Jaz sektorowy w Zawadzie jest ostatnią zrealizowaną budowlą tego typu na Odrze. Ostatnim z wybudowanych (w ramach programu modernizacji jazów na Odrze) w latach 1976-1994 trzynastu jazów sektorowych. W marcu 2021 r. ogłoszono przetarg na „Remont śluzy małej – stopień wodny Zawada. Etap III”.